

Βρυξέλλες, 4 Ιουνίου 2026
(OR. en)

10132/26

ECOFIN 741
UEM 219
SOC 329
EMPL 158
COMPET 688
ENV 631
EDUC 213
ENER 330
JAI 742
GENDER 69
JEUN 110
SAN 406
ECB

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	3 Ιουνίου 2026
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2026) 216 final
Θέμα:	Σύσταση για ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης του Λουξεμβούργου

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 3.6.2026
COM(2026) 216 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και
την πολιτική απασχόλησης του Λουξεμβούργου**

{SWD(2026) 216 final}

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης του Λουξεμβούργου

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 ορίζει τους στόχους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης που είναι η προώθηση υγιών και βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και ανθεκτικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και η πρόληψη των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Ο κανονισμός ορίζει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν πολυμερή εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σύμφωνα με τους στόχους και τις απαιτήσεις που ορίζονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ). Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιλαμβάνει, συγκεκριμένα, τη διατύπωση και την εποπτεία της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων.
- (2) Στις 16 Ιουλίου 2025 η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034 και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2023/955 και του

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 ⁽²⁾. Η πρόταση αποσκοπεί, αφενός, στην αύξηση της αποτελεσματικότητας της χρηματοδότησης της Ένωσης μέσω της μείωσης του κατακερματισμού της χρηματοοικονομικής αρχιτεκτονικής και, αφετέρου, στην υποστήριξη των κρατών μελών στον συντονισμό της οικονομικής τους πολιτικής σύμφωνα με το άρθρο 175 της ΣΛΕΕ.

- (3) Στις 25 Νοεμβρίου 2025 η Επιτροπή εξέδωσε γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2026 του Λουξεμβούργου. Την ίδια ημερομηνία, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2026, στην οποία το Λουξεμβούργο δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπειριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2026, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ ⁽³⁾ στις 21 Απριλίου 2026, και την κοινή έκθεση για την απασχόληση και τη σύσταση σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στις 9 Μαρτίου 2026.
- (4) Στις 29 Ιανουαρίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, ένα στρατηγικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της Ένωσης κατά την επόμενη πενταετία. Προσδιορίζει τις τρεις επιταγές μετασχηματισμού, την καινοτομία, την απανθρακοποίηση και την ανταγωνιστικότητα, καθώς και την ασφάλεια, ως κρίσιμους πυλώνες για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο ευθυγραμμίζεται με την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών συνάδουν με τους στρατηγικούς στόχους της Επιτροπής, ώστε να διαμορφώνεται μια ενοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την οικονομική διακυβέρνηση που να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καινοτομία και την ανθεκτικότητα σε ολόκληρη την Ένωση.
- (5) Το 2026 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται παράλληλα με το τελικό στάδιο της εφαρμογής του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΜΑΑ) ⁽⁴⁾. Τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΣΑΑ), σε συνδυασμό με τη χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής, συνέβαλαν καθοριστικά στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αυτά όφειλαν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των προκλήσεων που προσδιορίστηκαν στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν κατά τους τελευταίους κύκλους, ενώ και τα προγράμματα

---

² Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034 και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2023/955 και του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 [COM(2025) 565 final]. Ο προτεινόμενος κανονισμός αποτελεί επί του παρόντος αντικείμενο διαπραγματεύσεων με τους συννομοθέτες.

³ ΕΕ C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

που χρηματοδοτούνται από την ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής όφειλαν να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Καθώς ο ΜΑΑ πλησιάζει στο τέλος του κύκλου ζωής του, παραμένει σημαντικό να διατηρηθούν οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που υποστηρίζονται και υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΜΑΑ, ιδίως εκείνες που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις.

- (6) Στις 3 Ιουνίου 2026 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2026 για το Λουξεμβούργο. Αξιολόγησε την πρόοδο του Λουξεμβούργου όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων και προέβη σε απολογισμό της υλοποίησης του ΣΑΑ από το Λουξεμβούργο. Με βάση την ανάλυση αυτή, στην έκθεση χώρας προσδιορίζονται οι πλέον πειστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει το Λουξεμβούργο. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο του Λουξεμβούργου όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.
- (7) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο, βάσει αξιολόγησης και σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου του Λουξεμβούργου⁵. Το σχέδιο καλύπτει την περίοδο από το 2025 έως το 2029 και θέτει δημοσιονομικό περιορισμό υπό μορφή μέγιστου ρυθμού αύξησης των καθαρών δαπανών για χρονικό διάστημα πέντε ετών. Το Συμβούλιο συνέστησε τους ακόλουθους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών: 5,8 % το 2025, 4,7 % το 2026, 3,8 % το 2027, 5,4 % το 2028 και 4,7 % το 2029, οι οποίοι αντιστοιχούν στους μέγιστους σωρευτικούς ρυθμούς αύξησης που υπολογίστηκαν με βάση το 2023 ως έτος αναφοράς, ήτοι 14,2 % το 2025, 19,6 % το 2026, 24,1 % το 2027, 30,8 % το 2028 και 36,9 % το 2029.
- (8) Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του αποτελούν πρόκληση για την ίδια την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να ζητήσουν την ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης με συντονισμένο τρόπο για να στηρίξουν τις προσπάθειες της ΕΕ να επιτύχει ταχεία και σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών⁶, και η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με ικανοποίηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 6ης Μαρτίου 2025. Τα κράτη μέλη μπορούν ακόμη να ζητήσουν την ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής ανά πάσα στιγμή έως το 2028, εφόσον πληρούν τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 26 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.
- (9) Στις 29 Απριλίου 2026 το Λουξεμβούργο υπέβαλε την οικεία ετήσια έκθεση προόδου 2026⁷ σχετικά με την τήρηση των συνιστώμενων μέγιστων ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στις ειδικές ανά

⁵ Σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2025, για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου του Λουξεμβούργου (ΕΕ C, C/2025/650, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/650/oj>).

⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής για την κάλυψη των αυξημένων αμυντικών δαπανών στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, Βρυξέλλες, 19.3.2025 [C(2025) 2000 final].

⁷ Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου για το 2026 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_el

χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η ετήσια έκθεση προόδου αντικατοπτρίζει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση του Λουξεμβούργου σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

- (10) Ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ το 2025 ήταν 0,6 % και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ διαμορφώθηκε στο 2,5 %. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 1,6 % το 2026 και κατά 2,0 % το 2027, και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 2,7 % το 2026 και σε 1,8 % το 2027.
- (11) Με βάση τα στοιχεία που παρείχε η Eurostat ⁽⁸⁾, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης του Λουξεμβούργου μετατράπηκε από πλεονασματικό, με πλεόνασμα ύψους 0,9 % του ΑΕΠ το 2024, σε ελλειμματικό, με έλλειμμα ύψους 2,0 % του ΑΕΠ το 2025. Η επιδείνωση του ισοζυγίου της γενικής κυβέρνησης το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως τη μέτρια αύξηση των εσόδων, η οποία εξηγείται εν μέρει από τον αντίκτυπο των μέτρων για τη διασφάλιση της αγοραστικής δύναμης και της ανταγωνιστικότητας, και τις δυναμικές δαπάνες, οι οποίες εξηγούνται εν μέρει από τις βιώσιμες επενδύσεις. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά μέχρι την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν έλλειμμα ύψους 1,2 % του ΑΕΠ το 2026 και 1,5 % του ΑΕΠ το 2027.
- (12) Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ⁽⁹⁾, ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και σε ενωσιακό επίπεδο, ήταν επεκτατικός, κατά 1,7 % του ΑΕΠ, το 2025. Προβλέπεται να είναι συσταλτικός, κατά 0,4 % του ΑΕΠ, το 2026, και επεκτατικός, κατά 0,9 % του ΑΕΠ, το 2027.
- (13) Με βάση τα στοιχεία που παρείχε η Eurostat ⁽¹⁰⁾, το δημόσιο χρέος του Λουξεμβούργου αυξήθηκε από 26,3 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2024 σε 26,5 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2025. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν αύξηση του δείκτη χρέους ως προς το ΑΕΠ σε 29,2 % έως τα τέλη του 2026 και περαιτέρω αύξησή του σε 30,2 % έως τα τέλη του 2027.
- (14) Με βάση στοιχεία της Eurostat ⁽¹¹⁾, οι συνολικές αμυντικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης στο Λουξεμβούργο ανήλθαν στο 1,0 % του ΑΕΠ το 2025. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, προβλέπεται να ανέλθουν στο 1,2 % το 2026.
- (15) Η Ένωση εξακολουθεί να αντιμετωπίζει κινδύνους διαταραχών του ενεργειακού εφοδιασμού και αυξημένης αστάθειας των τιμών, οι οποίοι επιδεινώνονται από

⁸ Eurostat — Δείκτες ευρώ, 22.4.2026.

⁹ Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο αυτές που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και αυτές που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυναμικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης.

¹⁰ Eurostat — Δείκτες ευρώ, 22.4.2026.

¹¹ Eurostat, δημόσιες δαπάνες με βάση την ταξινόμηση των κρατικών λειτουργιών (COFOG).

γεωπολιτικές εντάσεις που επηρεάζουν τις παγκόσμιες αγορές πετρελαίου και φυσικού αερίου. Η εμπειρία από την ενεργειακή κρίση της περιόδου 2022-2023 έχει δείξει ότι τα γενικά και μη στοχευμένα μέτρα συνεπάγονται μεγάλο δημοσιονομικό κόστος και είναι κοινωνικά και οικονομικά μη αποδοτικά. Μετά την έναρξη του πολέμου στη Μέση Ανατολή τον Φεβρουάριο του 2026, το Λουξεμβούργο δεν θέσπισε νέα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις.

- (16) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες του Λουξεμβούργου αυξήθηκαν κατά 8,7 % το 2025 και κατά 15,7 % σωρευτικά το 2024 και το 2025. Η αύξηση των καθαρών δαπανών το 2025 υπερβαίνει τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 1,3 % του ΑΕΠ σε ετήσιους όρους. Αν τα έτη 2024 και 2025 εξεταστούν μαζί, ο σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών υπερβαίνει επίσης τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους οριακά άνω του 0,6 % του ΑΕΠ σωρευτικά.
- (17) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες του Λουξεμβούργου προβλέπεται να αυξηθούν κατά 3,5 % το 2026 και κατά 19,7 % σωρευτικά το 2024, το 2025 και το 2026. Η προβλεπόμενη αύξηση των καθαρών δαπανών το 2026 είναι χαμηλότερη από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης. Αν τα έτη 2024, 2025 και 2026 εξεταστούν μαζί, η προβλεπόμενη σωρευτική απόκλιση των καθαρών δαπανών μειώνεται σε λιγότερο από 0,1 % του ΑΕΠ.
- (18) Το συνταξιοδοτικό σύστημα του Λουξεμβούργου αντιμετωπίζει μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες προκλήσεις, δεδομένου ότι οι δημογραφικές τάσεις προβλέπεται να απειλήσουν τη βιωσιμότητά του. Σύμφωνα με την έκθεση του 2024 για τη δημογραφική γήρανση, οι συνταξιοδοτικές δαπάνες του Λουξεμβούργου προβλέπεται να ανέλθουν στο 17,5 % του ΑΕΠ το 2070, ποσοστό αυξημένο κατά 8,3 εκατοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2022. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη αύξηση στην ΕΕ. Τον Δεκέμβριο του 2025, το Λουξεμβούργο ενέκρινε μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος. Η μεταρρύθμιση συνίσταται κυρίως στην αύξηση του ποσοστού εισφοράς από 1,5 εκατοστιαίες μονάδες σε 25,5 %, σε περιορισμένα μέτρα για την αύξηση των ατόμων που παρατείνουν τη σταδιοδρομία τους με την παροχή φορολογικών πλεονεκτημάτων, στη θέσπιση του δικαιώματος για προοδευτική σύνταξη και στην αύξηση της περιόδου υποχρεωτικής εισφοράς των περισσότερων πρόωρων συνταξιοδοτούμενων⁽¹²⁾. Συνολικά, η μεταρρύθμιση δεν φαίνεται να επαρκεί για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών ζητημάτων που επηρεάζουν τη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος ούτε είναι πιθανό να αυξήσει σημαντικά το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των εργαζομένων ηλικίας 55-64 ετών. Η γήρανση του πληθυσμού, σε συνδυασμό με την προβλεπόμενη επιβράδυνση της αύξησης της απασχόλησης κάτω από την ετήσια αύξηση ύψους 2-3 % που απαιτείται για τη διατήρηση της ισορροπίας του συστήματος, προβλέπεται να οδηγήσει σε έλλειμμα του πρώτου πυλώνα του συνταξιοδοτικού συστήματος το 2029 και σε εξάντληση των αποθεματικών του το 2048. Οι συνταξιοδοτικές παροχές είναι υψηλές, με ακαθάριστο ποσοστό αναπλήρωσης ύψους 75 % το 2022⁽¹³⁾, ενώ η διάρκεια συνταξιοδότησης είναι η μεγαλύτερη στην ΕΕ (25,2 έτη για το Λουξεμβούργο σε

¹² [Νόμος της 19ης Δεκεμβρίου 2025 \(μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος\)](#) και [νόμος της 19ης Δεκεμβρίου 2025 \(φορολογικά κίνητρα\)](#).

¹³ [ΟΟΣΑ: OECD Economic Surveys: Luxembourg 2025](#) (Οικονομικές έρευνες ΟΟΣΑ: Λουξεμβούργο 2025).

σύγκριση με 21,3 έτη για τον μέσο όρο της ΕΕ το 2022) ⁽¹⁴⁾. Το Λουξεμβούργο κατέγραψε το χαμηλότερο ποσοστό συμμετοχής των εργαζομένων ηλικίας 55-64 ετών στην ΕΕ το 2025 (51,9 % έναντι 69,5 % στην ΕΕ) ⁽¹⁵⁾. Παρότι η νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης είναι τα 65 έτη, η πρόωρη συνταξιοδότηση είναι δυνατή από την ηλικία των 57 ετών, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα μία από τις χαμηλότερες πραγματικές ηλικίες συνταξιοδότησης στην ΕΕ. Τα μέτρα για την ενθάρρυνση σταδιοδρομιών μεγαλύτερης διάρκειας και υψηλότερων ποσοστών συμμετοχής μεταξύ των εργαζομένων ηλικίας 55-64 ετών θα μπορούσαν να συμβάλουν στη στήριξη της βιωσιμότητας των συντάξεων και της οικονομικής ανάπτυξης.

- (19) Το Λουξεμβούργο αντιμετωπίζει σοβαρή στεγαστική πρόκληση, δεδομένου ότι η οικονομική προσιτότητα έχει μειωθεί σημαντικά την τελευταία δεκαετία λόγω της ραγδαίας αύξησης των τιμών των ακινήτων. Αφού διπλασιάστηκαν κατά τη διάρκεια μίας δεκαετίας, οι τιμές των κατοικιών άρχισαν να διορθώνονται μετά την κορύφωσή τους το 2022 και σημείωσαν πτώση άνω του 15 % σε δύο έτη. Η μείωση προκλήθηκε από την απότομη αύξηση των επιτοκίων που επηρέασε αρνητικά τη δανειοληπτική ικανότητα. Ωστόσο, παρά το γεγονός αυτό, έκτοτε οι τιμές άρχισαν να αυξάνονται εκ νέου και το 2025 οι τιμές των κατοικιών στο Λουξεμβούργο ήταν κατά 60 % υψηλότερες απ' ό,τι πριν από μία δεκαετία σε ονομαστικούς όρους, ενώ ο μέσος μισθός αυξήθηκε μόνο κατά 40 % κατά την ίδια περίοδο. Το Λουξεμβούργο είναι η ακριβότερη στεγαστική αγορά της ΕΕ. Οι υψηλές τιμές των κατοικιών οφείλονται στην ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, η οποία οφείλεται στην αύξηση του πληθυσμού και ενισχύεται από ένα φορολογικό πλαίσιο που στηρίζει τη ζήτηση και ευνοεί την αποθεματοποίηση γης, καθώς και από τη συγκέντρωση της ιδιοκτησίας γης. Η αξιοποίηση γης και η φορολογική μεταρρύθμιση παραμένουν ανεφάρμοστες και τα τροποποιημένα νομοσχέδια προσφέρουν περισσότερες δυνατότητες για φοροαπαλλαγές. Φιλόδοξες μεταρρυθμίσεις, όπως μέτρα για την αποδέσμευση περισσότερης γης για οικοδόμηση και για την υλοποίηση μεγάλων συνοικιακών έργων σε δημόσια γη, θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αύξηση της προσφοράς κατοικιών, μεταξύ άλλων μέσω της προσφοράς οικονομικά προσιτής στέγασης. Επιπλέον, από την πλευρά της ζήτησης, η σταδιακή κατάργηση της έκπτωσης φόρου για τους τόκους ενυπόθηκων δανείων θα μπορούσε να συμβάλει στη μείωση των τιμών των κατοικιών. Στις προτεραιότητες περιλαμβάνονται επίσης η ενίσχυση του μακροπροληπτικού πλαισίου για τη μείωση των συστημικών κινδύνων που συνδέονται με το υψηλό επίπεδο χρέους των νοικοκυριών και το σημαντικό ποσοστό ενυπόθηκων δανείων με κυμαινόμενο επιτόκιο.
- (20) Το Λουξεμβούργο αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις στον τομέα των μεταφορών λόγω της υψηλής διασυνοριακής κυκλοφορίας των εργαζομένων και της υψηλής εξάρτησης από τα αυτοκίνητα, συμπεριλαμβανομένων των εταιρικών αυτοκινήτων, οι οποίες επιδεινώνονται από την ανεπαρκή προσφορά κατοικιών που έχει ως αποτέλεσμα οι εργαζόμενοι να διαμένουν πιο μακριά από τον χώρο εργασίας τους ⁽¹⁶⁾. Η κατάσταση αυτή οδηγεί σε κυκλοφοριακή συμφόρηση, γεγονός που επηρεάζει την περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Μολονότι το Λουξεμβούργο έχει σημειώσει πρόοδο στη βελτίωση των δημόσιων μεταφορών, θα χρειαστεί συντονισμένη, διασυνοριακή στρατηγική για την αντιμετώπιση των αναγκών του εργατικού δυναμικού του όσον

¹⁴ [Έκθεση του 2024 για τη δημογραφική γήρανση](#): Αριθμητικός μέσος όρος του προσδόκιμου ζωής γυναικών και ανδρών στα 65 συν 65 έτη μείον τη μέση ηλικία εξόδου από την αγορά εργασίας.

¹⁵ Eurostat: [lfsa_argan](#)

¹⁶ Statec, 2025, P2021 N°18 - *La dépendance automobile persiste pour les déplacements domicile-travail*.

αφορά τις μετακινήσεις μεταξύ κατοικίας και εργασίας. Σε αυτή θα περιλαμβάνονται η βελτίωση της συνδεσιμότητας, η ενοποίηση των υποδομών σιδηροδρομικών μεταφορών με γειτονικές χώρες, η ενοποίηση των συστημάτων έκδοσης εισιτηρίων και η βελτίωση των συνδέσεων τελευταίου χιλιομέτρου.

- (21) Το Λουξεμβούργο εξακολουθεί να είναι εκτεθειμένο σε κινδύνους επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού, οι οποίοι συνδέονται με τον ρόλο του ως σημαντικού χρηματοπιστωτικού κόμβου που φιλοξενεί πολυάριθμους πολυεθνικούς ομίλους και μεγάλα διασυνοριακά αποθέματα επενδύσεων. Το Λουξεμβούργο έχει μεταφέρει στο εθνικό του δίκαιο τη σχετική νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της οδηγίας (ΕΕ) 2022/2523 του Συμβουλίου⁽¹⁷⁾ (οδηγία για τον πυλώνα 2), καθώς και πρόσθετα μέτρα σε εθνικό επίπεδο, ενώ το πεδίο εφαρμογής του πυλώνα 2 περιορίζεται σε μεγάλες οντότητες με ετήσια έσοδα τουλάχιστον 750 εκατ. EUR. Ειδικότερα, το Λουξεμβούργο θέσπισε κανόνα που αποκλείει τη δυνατότητα έκπτωσης πληρωμών τόκων και δικαιωμάτων. Ωστόσο, το πεδίο εφαρμογής του μέτρου αυτού, το οποίο εφαρμόζεται σε δικαιοδοσίες που περιλαμβάνονται στον ενωσιακό κατάλογο δικαιοδοσιών τρίτων χωρών για φορολογικούς σκοπούς, είναι περιορισμένο.
- (22) Η συστηματική, ουσιαστική και έγκαιρη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών συμφεροντούχων παραμένει αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση της επιτυχούς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων της Ένωσης, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.
- (23) Ο ρυθμός εφαρμογής των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής στο Λουξεμβούργο, τα οποία περιλαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), υπερβαίνει τον μέσο όρο της ΕΕ, τόσο σε επίπεδο επιλογής έργων όσο και σε επίπεδο πληρωμών. Είναι σημαντικό να διατηρηθεί η τρέχουσα δυναμική και, παράλληλα, να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των επενδύσεων επιτόπου. Το Λουξεμβούργο λαμβάνει ήδη μέτρα στο πλαίσιο των οικείων προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης. Ωστόσο, σε ορισμένους τομείς ενδέχεται να απαιτείται περαιτέρω ενίσχυση όσον αφορά την υλοποίηση, όπως μεταξύ άλλων στους τομείς που σχετίζονται με την ψηφιοποίηση και με τις ενεργειακές υποδομές στο πλαίσιο του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης.
- (24) Το Λουξεμβούργο αντιμετωπίζει διάφορες προκλήσεις που σχετίζονται με την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα, την ενεργειακή μετάβαση και το περιβάλλον, την ισότητα στα σχολεία, την ανοδική κοινωνική σύγκλιση και την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου.
- (25) Παρά την ισχυρή επιστημονική βάση του και το διεθνώς καλά συνδεδεμένο σύστημα έρευνας, η επιχειρηματική καινοτομία και οι ευκαιρίες επέκτασης των τοπικών καινοτόμων νεοφυών επιχειρήσεων και των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (στο εξής: ΜΜΕ) παραμένουν περιορισμένες. Το δυναμικό του Λουξεμβούργου όσον αφορά την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και την ψηφιοποίηση εξακολουθεί να μην αξιοποιείται επαρκώς, καθώς οι επιδόσεις του Λουξεμβούργου είναι χαμηλότερες από

¹⁷ Οδηγία (ΕΕ) 2022/2523 του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με την εξασφάλιση παγκόσμιου ελάχιστου επιπέδου φορολογίας των ομίλων πολυεθνικών επιχειρήσεων και των εγχώριων ομίλων μεγάλης κλίμακας στην Ένωση (ΕΕ L 328 της 22.12.2022, σ. 1).

τον μέσο όρο της ΕΕ όσον αφορά τη βασική ψηφιακή ένταση των ΜΜΕ (¹⁸), ενώ μεγάλο μερίδιο των επενδύσεων σε καινοτόμες τεχνολογίες πραγματοποιείται εντός πολυεθνικών ομίλων, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά τη διαφοροποίηση και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Επιπλέον, η ένταση έρευνας και ανάπτυξης (στο εξής: E&A) των επιχειρήσεων της χώρας παρουσιάζει πτωτική τάση τις τελευταίες δύο δεκαετίες, υποχωρώντας στο 0,45 % του ΑΕΠ το 2024, ήτοι σε επίπεδο πολύ χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 1,49 %. Παρότι αυτή η κατάσταση εξηγείται εν μέρει από την οικονομία του Λουξεμβούργου που βασίζεται στις υπηρεσίες, οι δαπάνες των επιχειρήσεων για E&A είναι σημαντικά χαμηλότερες σε σύγκριση με τις χώρες που σημειώνουν τις καλύτερες επιδόσεις σε ευρύ φάσμα τομέων (¹⁹). Επιπρόσθετα, η ποιότητα των ερευνητικών αποτελεσμάτων δεν αξιοποιείται πλήρως, ενώ οι δεσμοί επιστήμης-επιχειρήσεων παραμένουν αδύναμοι.

- (26) Η οικονομία του Λουξεμβούργου παραμένει ιδιαίτερα ανταγωνιστική, ιδίως μέσω του μεγάλου διεθνούς χρηματοπιστωτικού τομέα της χώρας. Ωστόσο, η χώρα εξακολουθεί να είναι εκτεθειμένη σε διαρθρωτικές πιέσεις που συνδέονται με τη μείωση της παραγωγικότητας. Κατά την περίοδο 2015-2025, η συνολική παραγωγικότητα των συντελεστών παραγωγής μειώθηκε περίπου κατά 4 %, ενώ στο σύνολο της ΕΕ καταγράφηκε αύξηση ύψους περίπου 6 %. Ο κύριος παράγοντας αυτής της μείωσης ήταν ο χρηματοπιστωτικός τομέας, όπου η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ανά δεδουλευμένη ώρα μειώθηκε κατά περίπου 11,6 % κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου. Ο αυξανόμενος διεθνής ανταγωνισμός, οι εξελισσόμενες κανονιστικές απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι περιορισμοί στην αγορά εργασίας και η περιορισμένη ακόμα διαφοροποίηση σε δραστηριότητες υψηλότερης αξίας επηρεάζουν αρνητικά την ανθεκτικότητα και τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Στο πλαίσιο αυτό, το Λουξεμβούργο θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές του για την περαιτέρω διαφοροποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα, βελτιώνοντας τις συνθήκες για την καινοτομία και την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που παράγονται στην εγχώρια αγορά. Η ενίσχυση του ανταγωνισμού και της πρόσβασης στην αγορά των σχετικών επιχειρηματικών και επαγγελματικών υπηρεσιών, η διευκόλυνση της διάδοσης της καινοτομίας και η περαιτέρω βελτίωση των συνθηκών-πλαίσιου για το επιχειρηματικό περιβάλλον θα επιτρέψουν την αύξηση της παραγωγικότητας.
- (27) Το Λουξεμβούργο συνδυάζει υψηλές αποταμιεύσεις των νοικοκυριών και ένα ιδιαίτερα ανεπτυγμένο οικοσύστημα επενδυτικών κεφαλαίων. Ωστόσο, η εγχώρια μεταφορά μακροπρόθεσμων κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου σε δραστηριότητες καινοτομίας είναι περιορισμένη, γεγονός που εξακολουθεί να επηρεάζει αρνητικά τη διαφοροποίηση της οικονομίας και τη διάχυση των κερδών από την αύξηση της παραγωγικότητας. Παρότι το Λουξεμβούργο έχει ενισχύσει τμήματα της αρχιτεκτονικής του για τη χρηματοδότηση της καινοτομίας, μεταξύ άλλων με μέσα δημόσιας στήριξης και με φορολογικά κίνητρα για επενδύσεις σε νεοφυείς επιχειρήσεις, τα διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι οι χρηματοδοτικοί περιορισμοί εξακολουθούν να είναι ιδιαίτερα σημαντικοί στα μεταγενέστερα στάδια εκκίνησης, ανάπτυξης και επέκτασης, καθώς και ότι τα υφιστάμενα μέσα δεν διοχετεύουν επαρκώς τις αποταμιεύσεις των νοικοκυριών σε καινοτόμες εγχώριες εταιρείες. Στο

¹⁸ Eurostat ([isoc_e_dii](#)) και Luxembourg Startup Ecosystem Assessment and Benchmarking, Ministère de l'Économie, [2023](#) (Εκτίμηση και συγκριτική αξιολόγηση του οικοσυστήματος νεοφυών επιχειρήσεων στο Λουξεμβούργο).

¹⁹ [OECD Economic Surveys: Luxembourg 2025](#) (Οικονομικές έρευνες ΟΟΣΑ: Λουξεμβούργο 2025).

πλαίσιο αυτό, η διευκόλυνση της μεγαλύτερης συμμετοχής των νοικοκυριών σε διαφοροποιημένα ιδιωτικά επενδυτικά και μακροπρόθεσμα επενδυτικά κεφάλαια, υπό κατάλληλες διασφαλίσεις προστασίας των καταναλωτών και με κίνητρα που συνδέονται με μεγάλες περιόδους διακράτησης, μπορεί να συμβάλει στη διοχέτευση των αποταμιεύσεων των νοικοκυριών στη χρηματοδότηση της καινοτομίας.

- (28) Η επικουρική συνταξιοδοτική κάλυψη στο Λουξεμβούργο εξακολουθεί να είναι περιορισμένη. Η πρόσβαση σε επαγγελματικά επικουρικά συστήματα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την πρωτοβουλία των εργοδοτών, γεγονός που μπορεί να μειώνει την πρόσβαση, ιδίως για τους εργαζόμενους σε μικρότερες εταιρείες. Επιπλέον, η νομική και δημοσιονομική αβεβαιότητα μπορεί επίσης να αποθαρρύνει τη συμμετοχή τμημάτων του διασυννοριακού εργατικού δυναμικού. Ταυτόχρονα, το Λουξεμβούργο διαθέτει έναν ιδιαίτερα ανεπτυγμένο χρηματοπιστωτικό τομέα για τη στήριξη της ευρύτερης πρόσβασης σε ρυθμίσεις επικουρικής σύνταξης, καθώς και κατάλληλο νομικό και κανονιστικό πλαίσιο. Η βελτίωση της διαθεσιμότητας απλών, φορητών και οικονομικά διαφανών συστημάτων επικουρικής σύνταξης, όπως μέσω της καθιέρωσης της αυτόματης ένταξης, θα μπορούσε να συμβάλει στη διεύρυνση της συμμετοχής σε μακροπρόθεσμες αποταμιεύσεις και να στηρίξει την επάρκεια των συντάξεων, ιδίως για τους εργαζόμενους που δεν έχουν πρόσβαση σε ένα σύστημα μέσω του εργοδότη τους.
- (29) Μολονότι το Λουξεμβούργο έχει δεσμευτεί να βελτιώσει το κανονιστικό περιβάλλον για τον τομέα των επιχειρηματικών υπηρεσιών, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά κανονιστικά εμπόδια. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ⁽²⁰⁾ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή⁽²¹⁾, οι κανονιστικοί περιορισμοί εξακολουθούν να είναι ιδιαίτερα υψηλοί για τους δικηγόρους, τους συμβολαιογράφους, τους αρχιτέκτονες, τους πολιτικούς μηχανικούς και τους λογιστές. Τα εμπόδια στον ανταγωνισμό μπορεί να οφείλονται σε περιορισμένες οδούς πρόσβασης σε ορισμένα επαγγέλματα, σε διάφορες διοικητικές υποχρεώσεις, στην ύπαρξη δεσμευτικών τιμολογίων ή στην απαγόρευση οποιασδήποτε μορφής διαφήμισης και μάρκετινγκ⁽²²⁾. Η μείωση των απαιτήσεων ή η αύξηση της ευελιξίας θα μπορούσε να τονώσει τον ανταγωνισμό στον τομέα των νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελμάτων. Στον τομέα του λιανικού εμπορίου, οι κανονιστικοί περιορισμοί εξακολουθούν να είναι ελαφρώς υψηλότεροι απ' ό,τι σε άλλες χώρες, αν και έχουν μειωθεί σημαντικά από το 2018. Επιπλέον, τα εμπόδια του Λουξεμβούργου στο εμπόριο υπηρεσιών εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) είναι μεταξύ των υψηλότερων στην ΕΕ⁽²³⁾ και επηρεάζουν βασικούς τομείς όπως οι κατασκευές και η λογιστική.
- (30) Παρά τις πρόσφατες αξιοσημείωτες μειώσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τις οδικές μεταφορές, μέσω πολιτικών όπως το εθνικό σχέδιο κινητικότητας για το 2035⁽²⁴⁾ και οι δωρεάν δημόσιες μεταφορές, ο τομέας εξακολουθεί να αποτελεί την κύρια πηγή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και να αντιπροσωπεύει το 59 % των συνολικών εκπομπών στους τομείς επιμερισμού των προσπαθειών του

²⁰ ΟΟΣΑ, [Product Market Regulation indicators](#) (Δείκτες ρύθμισης της αγοράς προϊόντων), 2024.

²¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Ανακοίνωση σχετικά με επικαιροποίηση των συστάσεων μεταρρύθμισης για την κανονιστική ρύθμιση των επαγγελματικών υπηρεσιών](#) [COM(2021) 385 της 9.7.2021].

²² ΟΟΣΑ, [OECD Economic Surveys: Luxembourg OECD](#) (Οικονομικές έρευνες του ΟΟΣΑ: Λουξεμβούργο), σ. 106, Απρίλιος 2025.

²³ Υπολογισμός των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής βάσει της βάσης δεδομένων [STRI](#) του ΟΟΣΑ εντός του ΕΟΧ.

²⁴ [PNM 2035 - Plan national de mobilité - Le gouvernement luxembourgeois](#) (Εθνικό σχέδιο κινητικότητας — Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου).

Λουξεμβούργου το 2024 ⁽²⁵⁾. Συμβάλλει επίσης σημαντικά στις εκπομπές άλλων ατμοσφαιρικών ρύπων, δεδομένου ότι αντιπροσώπευε ειδικότερα το 62 % των NO_x και το 32 % των εκπομπών PM₁₀ το 2023 ⁽²⁶⁾. Παρότι το Λουξεμβούργο έχει σημειώσει πρόοδο στην προώθηση των ηλεκτρικών οχημάτων, η περαιτέρω απανθρακοποίηση των μεταφορών και οι επενδύσεις σε υποδομές δημόσιων μεταφορών θα μπορούσαν να συμβάλουν στη μείωση των εκπομπών σύμφωνα με τον εθνικό στόχο μείωσης των εκπομπών για το 2030 και τον στόχο της ΕΕ για το Λουξεμβούργο με ορίζοντα το 2030, όπως καθορίζεται στον κανονισμό για τον επιμερισμό των προσπαθειών ⁽²⁷⁾.

- (31) Οι προσπάθειες για τη μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα μέσω μέτρων ενεργειακής απόδοσης σε οικιστικά και μη οικιστικά κτίρια έχουν σημειώσει μικρή πρόοδο. Μεταξύ του 2019 και του 2024 η τελική κατανάλωση ενέργειας του Λουξεμβούργου στον οικιακό τομέα παρέμεινε στάσιμη, παρά την εξοικονόμηση ενέργειας των νοικοκυριών. Η εξοικονόμηση αντισταθμίστηκε κυρίως από τον αυξημένο αριθμό κατοικιών και μεγαλύτερων σπιτιών. Πέρυσι το Λουξεμβούργο παρέτεινε το καθεστώς «Klimabonus Wunnen» πέραν του 2025, με σκοπό την αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας στον υφιστάμενο κτιριακό τομέα. Το Λουξεμβούργο σχεδιάζει να ευθυγραμμιστεί με τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης της ΕΕ, με βάση εθνικά καθορισμένα όρια, προκειμένου να βελτιώσει την εξοικονόμηση ενέργειας σε μη οικιστικά κτίρια. Παρότι η βιομηχανία αντιπροσωπεύει σχετικά μικρό μερίδιο των συνολικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στο Λουξεμβούργο και έχει μειώσει σημαντικά την ένταση των εκπομπών της, οι βιομηχανικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου εξακολουθούν να συνδέονται στενά με τη χρήση ενέργειας. Μολονότι εφαρμόζονται διάφορα εθελοντικά συστήματα, πλαίσια στήριξης και αναδυόμενες τεχνολογίες για την απανθρακοποίηση της βιομηχανίας, δεν καλύπτουν ακόμη πλήρως την κλίμακα και την ταχύτητα του απαιτούμενου μετασχηματισμού.
- (32) Ο διαχειριστής του συστήματος μεταφοράς θεωρεί αναγκαίο τον εκσυγχρονισμό του δικτύου υψηλής τάσης για την αντιμετώπιση των αναγκών μεταφοράς ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και την αύξηση της δυναμικότητάς του για την αντιμετώπιση της αναμενόμενης ζήτησης στο εγγύς μέλλον, μεταξύ άλλων για τις διασυνοριακές διασυνδέσεις. Το 2025 το Λουξεμβούργο άρχισε να προωθεί τη μετάβασή του σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μέσω της έγκρισης 51 συγκεκριμένων μέτρων, τα οποία περιλάμβαναν, μεταξύ άλλων, την επιτάχυνση και την απλούστευση της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μέσω μέτρων όπως οι ψηφιοποιημένες διαδικασίες αδειοδότησης, η βελτιστοποιημένη χρήση γης ή η συμμετοχή των πολιτών. Η πλήρης και έγκαιρη εφαρμογή των εν λόγω μέτρων είναι καίριας σημασίας προκειμένου το Λουξεμβούργο να επιτύχει τον στόχο του για μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της τάξης του 37 % στο ενεργειακό του μείγμα έως το 2030.
- (33) Το Λουξεμβούργο αντιμετωπίζει περιβαλλοντικές προκλήσεις που σχετίζονται με την ποιότητα των υδάτων, την υποβάθμιση των οικοσυστημάτων και τη χρήση γης, οι

²⁵ Οι εκπομπές από τους τομείς επιμερισμού των προσπαθειών για το 2023 βασίζονται σε κατά προσέγγιση στοιχεία απογραφής. Τα τελικά στοιχεία θα επιβεβαιωθούν το 2027 έπειτα από ολοκληρωμένη επανεξέταση.

²⁶ [EEA, Air pollutant emissions data viewer \(Gothenburg Protocol, Air Convention\) 1990-2023, 2026](#) [ΕΟΠ, Προβολή δεδομένων εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων (Πρωτόκολλο του Γκέτεμποργκ, σύμβαση LRTAP) 1990-2023, 2026].

²⁷ [Εκτελεστική απόφαση \(ΕΕ\) 2020/2126 της Επιτροπής.](#)

οποίες έχουν επιπτώσεις στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα και την οικονομική δραστηριότητα. Οι υδάτινοι πόροι υφίστανται πίεση από συνδυασμό παραγόντων, όπως η ρύπανση από θρεπτικές ουσίες και φυτοφάρμακα, οι βιομηχανικές εκπομπές και οι φυσικές αλλοιώσεις των υδατικών συστημάτων, που επηρεάζουν τόσο τα επιφανειακά όσο και τα υπόγεια ύδατα και δημιουργούν κινδύνους για τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα των υδάτων. Τα οικοσυστήματα υφίστανται αυξανόμενη πίεση από τη ρύπανση, τη δέσμευση γης και την κλιματική αλλαγή, ενώ σημαντικό μερίδιο της οικονομικής δραστηριότητας εξαρτάται από τις οικοσυστημικές υπηρεσίες. Η υγεία των δασών έχει επιδεινωθεί τις τελευταίες δεκαετίες, ιδίως ως αποτέλεσμα των ζημιών που σχετίζονται με το κλίμα και προκαλούνται από πολλαπλές ξηρασίες από το 2018 και έπειτα. Αυτή η κατάσταση έχει μειώσει την ικανότητα των δασών να παρέχουν βασικές υπηρεσίες, όπως η αποθήκευση άνθρακα, η ρύθμιση των υδάτων και η προστασία της βιοποικιλότητας. Οι προκλήσεις αυτές καταδεικνύουν τη σημασία της βελτίωσης της ποιότητας των υδάτων, της περαιτέρω προώθησης της βιώσιμης γεωργίας και της ενίσχυσης της προσαρμοσμένης στην κλιματική αλλαγή διαχείρισης των δασών. Παρότι το Λουξεμβούργο έχει λάβει μέτρα για τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, την προώθηση πιο βιώσιμων πρακτικών χρήσης της γης και γεωργικών πρακτικών και την ενίσχυση του πλαισίου πολιτικής για τα δάση, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά κενά και τα οικοσυστήματα εξακολουθούν να υφίστανται πιέσεις. Η ενίσχυση της διακυβέρνησης και του συντονισμού σε όλους τους τομείς της περιβαλλοντικής, κλιματικής και γεωργικής πολιτικής, καθώς και η αντιμετώπιση των επενδυτικών κενών, θα στηρίξουν την αποτελεσματική εφαρμογή μέτρων που εστιάζουν στα ύδατα, τη χρήση γης και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Επιπλέον, οι επενδύσεις σε μέτρα κυκλικότητας, ιδίως ανάντη, θα μπορούσαν να συμβάλουν στη μείωση των περιβαλλοντικών πιέσεων και στη στήριξη μιας πιο βιώσιμης και ανθεκτικής οικονομίας.

- (34) Λαμβάνοντας υπόψη τον κείμενο ρόλο του ανθρώπινου κεφαλαίου στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης, το 2026 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για την επείγουσα αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων που σχετίζονται με το ανθρώπινο κεφάλαιο στους τομείς των δεξιοτήτων και της εκπαίδευσης, οι οποίες παρεμποδίζουν την ανταγωνιστικότητα. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2026 που απευθύνονται στο Λουξεμβούργο μπορούν να συμβάλουν στην εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ένωση.
- (35) Στο εκπαιδευτικό σύστημα του Λουξεμβούργου, εξακολουθούν να υπάρχουν ανισότητες όσον αφορά τις εκπαιδευτικές επιδόσεις, ιδίως μεταξύ μαθητών και μαθητριών με διαφορετικό γλωσσικό υπόβαθρο. Ο πολυγλωσσικός χαρακτήρας της διδασκαλίας, ο οποίος είναι ιδιαίτερα δύσκολος για σχεδόν το 70 % των μαθητών και των μαθητριών που δεν εκτίθενται στη Λουξεμβουργιανή γλώσσα στο σπίτι, συμβάλλει σε διαρκή κενά στις επιδόσεις⁽²⁸⁾, τα οποία ενισχύονται περαιτέρω από το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο και τον πρώιμο προσανατολισμό προς διαφορετικές εκπαιδευτικές κατευθύνσεις. Μια πρόσφατα εγκριθείσα μεταρρύθμιση, η εφαρμογή της οποίας θα ξεκινήσει τον Σεπτέμβριο του 2027, εισάγει την επιλογή μεταξύ της γερμανικής και της γαλλικής ως γλώσσας αλφαριθμητισμού και αποσκοπεί στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Η αποτελεσματικότητά της θα εξαρτηθεί

²⁸ Πίνακας εργαλείων ÉpStan: Αποτελέσματα του λουξεμβουργιανού προγράμματος παρακολούθησης των σχολείων «Épreuves Standardisées». <http://dashboard.epstan.lu>.

τελικά από την ικανότητα των σχολείων να προσαρμόζουν τις μεθόδους διδασκαλίας ώστε να ανταποκρίνονται στις ειδικές ανάγκες των εν λόγω μαθητών και μαθητριών. Εν τω μεταξύ, τα υψηλότερα επίπεδα πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και νέων εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΕΑΚ) μεταξύ μειονεκτούντων και μη γηγενών εκπαιδευόμενων, σε συνδυασμό με την υπερεκπροσώπηση υψηλότερων κοινωνικοοικονομικών ομάδων σε ευρωπαϊκά δημόσια σχολεία με καλύτερες επιδόσεις, καταδεικνύουν συστημικές ανισότητες. Δεδομένου ότι το Λουξεμβούργο καταγράφει ένα από τα μεγαλύτερα κενά επιδόσεων της ΕΕ, το οποίο συνδέεται με τη γονική εκπαίδευση ⁽²⁹⁾, η στοχευμένη στήριξη των μαθητών και των μαθητριών με γλωσσική πολυμορφία και μειονεκτήματα είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών και τη μείωση των ανισοτήτων.

- (36) Το Λουξεμβούργο εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις στην αγορά εργασίας που σχετίζονται με τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων και τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας. Παρά το γενικά υψηλό επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης του Λουξεμβούργου, η ανεργία αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια και υπερέβη τον μέσο όρο της Ένωσης. Οι αναντιστοιχίες δεξιοτήτων έχουν επίσης αυξηθεί, καθώς οι μακροοικονομικές αναντιστοιχίες ανήλθαν στο 26,8 % το 2024, σημαντικά πάνω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γεγονός που αντικατοπτρίζει σημαντικές διαφορές στα αποτελέσματα όσον αφορά την απασχόληση σε όλα τα επίπεδα δεξιοτήτων. Η αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από έντονη ζήτηση για εργαζομένους υψηλής ειδίκευσης, ενώ οι προοπτικές απασχόλησης εξακολουθούν να είναι πιο περιορισμένες για τα άτομα χαμηλής ειδίκευσης, γεγονός που συμβάλλει στις ανισότητες και στη φτώχεια των εργαζομένων. Ωστόσο, τα καταγεγραμμένα επίπεδα φτώχειας ήταν χαμηλότερα το 2025, πιθανώς λόγω βελτιώσεων στη συλλογή δεδομένων σχετικά με το εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης, αν και τα προηγούμενα στοιχεία είχαν δείξει ότι τα επίπεδα ήδη μειώνονταν. Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού ανέρχεται πλέον στο 18,2 % έναντι 20,8 % στην ΕΕ). Ταυτόχρονα, τα ποσοστά απασχόλησης και δραστηριότητας των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας παραμένουν τα χαμηλότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς η μακροχρόνια ανεργία παρατηρείται κυρίως στους εργαζόμενους ηλικίας 45 ετών και άνω, ενώ και η συμμετοχή στην εκπαίδευση ενηλίκων παραμένει περιορισμένη, γεγονός που περιορίζει την ικανότητα των εργαζομένων να προσαρμόζονται στις εξελισσόμενες ανάγκες δεξιοτήτων. Παρότι το Λουξεμβούργο έχει λάβει μέτρα για τη βελτίωση των προοπτικών απασχόλησης και τη στήριξη της αναβάθμισης των δεξιοτήτων και της επανειδίκευσης, ο αντίκτυπός τους παραμένει κατακερματισμένος· μια πιο συντονισμένη προσέγγιση όσον αφορά την ανάπτυξη δεξιοτήτων και τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της ενίσχυσης της διά βίου μάθησης, θα στηρίξει την απασχολησιμότητα, θα αντιμετωπίσει τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων και θα βελτιώσει τις επιδόσεις της αγοράς εργασίας. Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων θα συμβάλει επίσης στη στήριξη της ανοδικής κοινωνικής σύγκλισης, σύμφωνα με την ανάλυση ανά χώρα δεύτερου σταδίου που πραγματοποιήσαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής με βάση το πλαίσιο κοινωνικής σύγκλισης ⁽³⁰⁾.

²⁹ [ICILS, 2023.](#)

³⁰ [SWD\(2026\)122 – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework \[Ανάλυση ανά χώρα δεύτερου σταδίου σχετικά με την κοινωνική σύγκλιση με βάση το πλαίσιο κοινωνικής σύγκλισης \(SCF\)\], 2026.](#)

- (37) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το 2026 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικειών ΣΑΑ, για να εφαρμόσουν τη σύσταση του 2026 σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Για το Λουξεμβούργο, η σύσταση (1) συμβάλλει στην εφαρμογή της πρώτης, της δεύτερης, της τρίτης, της πέμπτης και της δέκατης τέταρτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση (2) συμβάλλει στην εφαρμογή της τέταρτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση (3) συμβάλλει στην εφαρμογή της έβδομης, της όγδοης, της ένατης και της ενδέκατης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση (4) συμβάλλει στην εφαρμογή της έβδομης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ και η σύσταση (5) συμβάλλει στην εφαρμογή της πέμπτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ,

ΣΥΝΙΣΤΑ στο Λουξεμβούργο να λάβει μέτρα το 2026 και το 2027 προκειμένου:

1. Ενόψει της ουσιώδους απόκλισης που καταγράφηκε το 2025 και της απόκλισης που προβλέπεται για το 2026 από την Επιτροπή σε σχέση με το συνιστώμενο ανώτατο όριο καθαρών δαπανών, να λάβει μέτρα για τον έλεγχο των καθαρών δαπανών ώστε να μην υπερβαίνουν τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης που συνέστησε το Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2025. Να ενισχύσει τις δαπάνες και την ετοιμότητα στον τομέα της άμυνας διασφαλίζοντας παράλληλα την αποδοτικότητα των δαπανών και προσαρμόζοντας σταδιακά τον προϋπολογισμό για να αντεπεξέλθει σε διαρθρωτικά υψηλότερες αμυντικές δαπάνες. Να διασφαλίσει ότι τυχόν μέτρα που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας είναι προσωρινά, στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών ή στην αντιμετώπιση των αναγκών των ενεργοβόρων επιχειρήσεων, διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας, εξασφαλίζοντας παράλληλα ότι το δημοσιονομικό τους κόστος είναι συμβατό με τις δεσμεύσεις βάσει του δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ. Να ασχοληθεί με τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος, ιδίως περιορίζοντας τις επιλογές πρόωρης συνταξιοδότησης και αυξάνοντας τη συμμετοχή και το ποσοστό απασχόλησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας. Να αυξήσει την προσφορά κατοικιών, ιδίως εγκρίνοντας μια ολοκληρωμένη πολιτική για τη χρήση γης και μια μεταρρύθμιση του φόρου ακίνητης περιουσίας, αναπτύσσοντας συνοικιακά έργα μεγάλης κλίμακας σε δημόσια γη, και ενισχύοντας τον συντονισμό με τον πολεοδομικό σχεδιασμό και τις διασυνοριακές δημόσιες μεταφορές. Να μετριάσει τους κινδύνους που σχετίζονται με τη στεγαστική αγορά μέσω της σταδιακής κατάργησης των φορολογικών κινήτρων για δανεισμό και μέσω της ενίσχυσης του μακροπροληπτικού πλαισίου. Να λάβει περαιτέρω μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού, συγκεκριμένα διασφαλίζοντας την επαρκή φορολόγηση των εξερχόμενων πληρωμών τόκων και δικαιωμάτων σε δικαιοδοσίες που εφαρμόζουν μηδενική/χαμηλή φορολογία.
2. Να διασφαλίσει τη συνέχεια των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Να διατηρήσει τον ρυθμό εφαρμογής των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής αξιοποιώντας, όπου ενδείκνυται, την ανακατανομή προς στρατηγικές προτεραιότητες και δυνατότητες ευελιξίας στην ενδιάμεση επανεξέταση του πλαισίου της πολιτικής συνοχής.
3. Να προωθήσει επενδύσεις στην καινοτομία και να στηρίξει δραστηριότητες υψηλής έντασης E&A. Να τονώσει την ανταγωνιστικότητα προωθώντας τη διαφοροποίηση στον χρηματοπιστωτικό τομέα, επιταχύνοντας την υιοθέτηση προηγμένων ψηφιακών

τεχνολογιών από τις ΜΜΕ και διευκολύνοντας την επέκταση των επιχειρήσεων και την αύξηση της παραγωγικότητας. Να αντιμετωπίσει το κενό χρηματοδότησης της καινοτομίας, μεταξύ άλλων μέσω της αύξησης των επενδύσεων των νοικοκυριών σε ιδιωτικά επενδυτικά και μακροπρόθεσμα επενδυτικά κεφάλαια, παράλληλα με τη βελτίωση της διαθεσιμότητας συστημάτων επικουρικής σύνταξης. Να άρει τους φραγμούς στον ανταγωνισμό, όπως στην παροχή υπηρεσιών και στα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα.

4. Να συνεχίσει τις προσπάθειες για βιώσιμες και αποτελεσματικές μεταφορές μέσω της περαιτέρω προώθησης της απανθρακοποίησης των μεταφορών και της επένδυσης σε υποδομές δημόσιων μεταφορών και στη συνδεσιμότητα των αγροτικών περιοχών. Να μειώσει τη συνολική εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα επενδύοντας στην ενεργειακή απόδοση των κτιρίων. Να εκσυγχρονίσει το δίκτυο υψηλής τάσης και να αυξήσει τη δυναμικότητά του, να βελτιώσει τις διασυνοριακές διασυνδέσεις και να διευκολύνει τις διαδικασίες αδειοδότησης για την ανάπτυξη ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Να στηρίξει τους δήμους στην ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Να βελτιώσει την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και την ανθεκτικότητα των υδάτων, μεταξύ άλλων μέσω της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων, της ισχυρότερης διατομεακής διακυβέρνησης και των μέτρων κυκλικότητας.
5. Να βελτιώσει τις επιδόσεις του σχολικού συστήματος και να διασφαλίσει ίσες ευκαιρίες στα σχολεία προσαρμόζοντας τη διδασκαλία στις ανάγκες των μειονεκτούντων μαθητών και εκείνων που προέρχονται από διάφορα γλωσσικά υπόβαθρα. Να αντιμετωπίσει τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων ενισχύοντας τη δια βίου μάθηση και βελτιώνοντας τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος*